

Innhold

Forord	9
Kapittel 1	
Møter med barn i utsatte livssituasjoner. Fra forskning til praktiske tiltak	11
MONA-IREN HAUGE, JON-HÅKON SCHULTZ OG CAROLINA ØVERLIEN	
DEL 1 NÅR KATASTROFEN RAMMER.....	21
Kapittel 2	
Tidlig intervensjon og forebygging av traumerelaterte vansker og posttraumatisk stress hos barn og unge	23
TINE K. JENSEN OG SILJE M. ORMHAUG	
Kapittel 3	
Helseplager som følge av traumatiske hendelser og utvikling av posttraumatiske stressreaksjoner.....	45
GRETE DYB OG SYNNE ØIEN STENSLAND	
Kapittel 4	
Betydningen av foreldres reaksjoner og støtte.....	63
TONJE HOLT	
Kapittel 5	
Personlig vekst eller økt sårbarhet? Posttraumatisk vekst fra et utviklingsperspektiv	76
GERTRUD SOFIE HAFSTAD OG KRISTIN ALVE GLAD	

DEL 2 Å VOKSE OPP MED VOLD.	91
Kapittel 6	
Å se det utsatte barnet.	93
KRISTIN SKJØRTEN, MONA-IREN HAUGE, ÅSE LANGBALLE, JON-HÅKON SCHULTZ OG CAROLINA ØVERLIEN	
Kapittel 7	
Når samvær ikke er til barnets beste.	108
KRISTIN SKJØRTEN	
Kapittel 8	
Ungdoms vei inn i gjenger og narkotikaomsetning.	124
INGER-LISE LIEN	
Kapittel 9	
Mot en bedre forståelse av barn med minoritetsbakgrunn i krisesentre for mishandlede kvinner.	139
CAROLINA ØVERLIEN	
Kapittel 10	
Tiden leger ikke alle sår. Vold og traumer i et livsløpsperspektiv.	150
SIRI THORESEN OG MIA CATHRINE MYHRE	
DEL 3 Å HJELPE DET UTSATTE BARNET.	167
Kapittel 11	
Helsepersonell i møte med barn og unge som har opplevd omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep.	169
MIA CATHRINE MYHRE	
Kapittel 12	
Barnevernstjenestens møte med barn og unge som opplever vold i hjemmet.	183
MARIANNE BUEN SOMMERFELDT OG CAROLINA ØVERLIEN	

Kapittel 13	
Enslige unge flyktnings psykososiale utfordringer: behovet for en flyktningkompetent skole	200
LUTINE DE WAL PASTOOR	
Kapittel 14	
Læringssamtalen – læreren som ressurs for traumatiserte elever	220
JON-HÅKON SCHULTZ OG ÅSE LANGBALLE	
Kapittel 15	
Behandling av barn og ungdom som har erfart traumer	237
TINE K. JENSEN OG SILJE M. ORMHAUG	
DEL 4 METODER OG PERSPEKTIVER	251
Kapittel 16	
Barn og unges deltagelse i forskning om sensitive og erfaringsnære hendelser	253
MONA-IREN HAUGE	
Kapittel 17	
Vold og overgrep mot barn og unge – definisjoner og typologisering	265
HELENE FLOOD AAKVAAG, SIRI THORESEN OG CAROLINA ØVERLIEN	
Kapittel 18	
Barn og traumer: et utviklingspsykologisk perspektiv	281
TONJE HOLT OG GERTRUD SOFIE HAFSTAD	
Etterord	
Et bedre liv for berørte av vold og traumer	296
INGER ELISE BIRKELAND	
Om forfatterne	299
Stikkord	302

Forord

Denne boken handler om barn og ungdom som har ulike erfaringer med vold og traumer, og hvordan de blir møtt av profesjonelle hjelpere. Gjennom fagtekster fra 18 forskere ved Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS), tilbyr artiklene i boken kunnskap om mulige og forventede reaksjoner barn og unge kan oppleve som følge av vold og traumatiske hendelser. Dette er nødvendig kunnskap for å forstå og dermed kunne iverksette målrettede forebyggende og behandlende tiltak på flere arenaer. Flere av bokens kapitler går tett på barn og unge som har det vanskelig – enten fordi de har opplevd en dramatisk hendelse – eller fordi de blir utsatt for vold i oppveksten, og gir forslag til hvordan legge til rette for disse barna når vi møter dem på arenaer som skolen, sykehus, rettsapparat, krisesenter, barnevern eller i flyktningmottak. Med boken ønsker vi å bidra med kunnskap som gjør at barn og unge som er utsatt for vold og overgrep – eller som har opplevd skremmende, livstruende hendelser – får best mulig hjelp og blir tatt best mulig vare på.

Vi ønsker å takke forskere og kolleger ved NKVTS for deres bidrag til antologien, og for godt samarbeid underveis. I tiden som er gått fra idé til ferdig bok, er kapitlene diskutert og kommentert på skriveseminar og i arbeidsgrupper, i tillegg til innspill fra eksterne lesere. Det har vært en givende prosess, drevet frem av et ønske om å samle kunnskap på dette feltet. Takk til Anne Solberg som har bidratt som ekstern leser og forlagsredaktør Wenche Bjørnebekk for faglige innspill og godt samarbeid.

Oslo, februar 2016

Mona-Iren Hauge, Jon-Håkon Schultz og Carolina Øverlien